

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Західноукраїнський національний університет
Соціально-гуманітарний факультет

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан
Соціально-гуманітарного
факультету
Оксана ГОМОТЮК

« »
2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. проректора з науково-
педагогічної роботи
Віктор ОСТРОВЕРХОВ

« »
2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор
Навчально-наукового
інституту новітніх
освітніх технологій
Святослав ПИТІЛЬ

« » 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
з дисципліни
«Педагогіка та психологія спорту»

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 01 Освіта/педагогіка

Спеціальність – 017 «Фізична культура і спорт»

Освітньо-професійна програма – Фізична культура і спорт

Кафедра фізичної реабілітації і спорту

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС (год.)	Тренінг, КПІЗ (год.)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Іспит (сем.)
Денна	1	2	16	30	3	6	35	90	2
Заочна	1	2	8	4	-	-	78	90	2

Тернопіль – ЗУНУ
2023

31.08.2023
[Signature]

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 01 «Освіта/педагогіка» спеціальності 017 «Фізична культура і спорт», затвердженої Вченою радою ЗУНУ, протокол № 10 від 23.06.2023 р.

Робочу програму склала кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психології і соціальної роботи Шафранський Володимир Васильович.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фізичної реабілітації і спорту, протокол № 1 від 28.08.2023 р.

Завідувач кафедри,
кандидат педагогічних наук, доцент

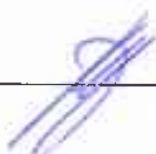

_____ Роман ГАХ

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності «Фізична культура і спорт» протокол № 1 від 28 серпня 2023 р.

Голова групи забезпечення спеціальності

_____ Едуард МАЛЯР

Гарант ОП _____

_____ Едуард МАЛЯР

**СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ
«Педагогіка та психологія спорту»**

1. Опис дисципліни

Дисципліна «Педагогіка та психологія спорту»	Галузь знань, спеціальність, ОПІ СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS– 5	Галузь знань 01 – «Освіта/Педагогіка»	Статус дисципліни Обов'язкова дисципліна професійної підготовки Мова навчання українська
Кількість залікових модулів – 4	Спеціальність 053 – «Фізична культура і спорт»	Рік підготовки: <i>Денна форма – 1</i> <i>Заочна - 1</i> Семестр: <i>Денна форма – 2</i> <i>Заочна - 2</i>
Кількість змістових модулів – 3	Освітньо-професійна програма – «Фізична культура і спорт»	Лекції: <i>Денна – 16 год.</i> <i>Заочна – 8 год.</i> Практичні заняття: <i>Денна – 30 год.</i> <i>Заочна – 4 год.</i>
Загальна кількість годин: Денна – 150 Заочна – 150	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Самостійна робота: <i>Денна – 95 год.</i> <i>Заочна – 138 год.</i> Індивідуальна робота <i>Денна форма - 3 год.</i>
Тижневих годин – 10 з них аудиторних – 4		Вид підсумкового контролю – екзамен

2. Мета і завдання вивчення дисципліни «Педагогіка спорту»

2.1. Мета та завдання навчальної дисципліни.

Вивчення психолого-педагогічних проблем у сфері фізичної культури і спорту; оволодіти теоретичними основами психологічної та педагогічної науки й застосування її положень у спорті, поглибити професійні знання, практичні уміння та навички педагогічного забезпечення діяльності в сфері фізичної культури і спорту

2.2. Завдання вивчення дисципліни:

1. Виявлення місця та закономірних зв'язків фізичного виховання та спорту з загальним процесом виховання.
2. Розробка методів наукового психолого-педагогічного дослідження у фізичній культурі і спорті.
3. Вивчення, розробка і впровадження в практику даних суміжних наук щодо різного рівня занять фізичною культурою і спортом.
4. Вивчення та узагальнення досвіду роботи тренерів з метою збагачення педагогіки спорту знахідками нових, більш ефективних шляхів щодо досягнення спортивних і виховних результатів.
5. Впровадження положень педагогіки спорту в практику навчально-виховного процесу в конкретних видах спорту і для кожного із заданих рівнів спортивної майстерності.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

Фахові компетентності:

1. Здатність застосовувати знання про будову та функціонування організму людини.
2. Здатність проводити біомеханічний аналіз рухових дій людини.

Фахові компетентності спричиняють наступні програмні результати навчання:

- Застосовувати у професійній діяльності знання анатомічних, фізіологічних, біохімічних, біомеханічних та гігієнічних аспектів занять фізичною культурою і спортом.

2.4. Результати навчання:

1. Знати та розуміти сутність, принципи, методи, форми та організацію процесу навчання і виховання людини.
2. Аналізувати психічні процеси, стани та властивості людини під час занять фізичною культурою і спортом.

2.5. Завдання лекційних занять:

- формування цілісної системи теоретичних знань з курсу.

2.6. Завдання практичних занять:

- систематизувати та закріпити теоретичні знання, одержані на лекціях;
- оволодіти вміннями та навичками навчальної дисципліни у практичній площині.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи педагогіки і психології спорту, та організація психолого-педагогічної підготовки.

Тема 1. Виникнення, предмет, завдання та сутність педагогіки та психології спорту.

Фізична культура і спорт як особлива область людської діяльності. Причини виникнення педагогіки та психології спорту. Основні поняття предмет та завдання педагогіки та психології спорту. Педагогіка та психологія та спорту в системі наук.

Тема 2. Психолого-педагогічна підготовка у спорті.

Методи науково-педагогічних досліджень. Основні поняття психолого-педагогічного знання. Фізична культура і спорт як особлива область людської діяльності. Причини виникнення педагогіки та психології спорту. Основні поняття предмет та завдання педагогіки та психології спорту. Педагогіка та психологія спорту в системі наук.

Тема 3. Психологічна характеристика видів спорту.

Загальна характеристика окремих видів спорту. Проблема психологічної характеристики виду спорту. Мотиваційна специфіка видів спорту. Цільова специфіка видів спорту. Умови спорту і їх психологічне значення. Психоспортограма.

Змістовий модуль 2. Процес виховання та психологічні особливості формування рухових навичок в умовах занять спортом і фізичною культурою.

Тема 4. Цілі, завдання та особливості процесу виховання за умов формування рухових навичок на заняттях фізичною культурою і спортом.

Необхідність виховання на заняттях фізичною культурою і спортом. Основні цілі, завдання виховання. Розумове виховання і його значення для успіху в спорті. Зв'язок спортивної підготовки з педагогікою та психологією спорту. Поняття спортивної етики, трудового та естетичного виховання. Загальні поняття про психологічну структуру рухових навичок і умінь., свідомі та автоматизовані компоненти рухових навичок, динамічні стереотипи рухових навичок, перенесення, інтерференція і деавтоматизація рухових навичок. Психологічна характеристика процесу та стадій формування рухових навичок. Особливості формування рухових навичок в учнів. Реакції та їх значення в спорті.

Тема 5. Особливості виховного процесу та роль психологічної підготовки у формуванні передстартового стану спортсмена.

Принципи виховання. Засоби виховання. Поняття психологічної підготовки до змагань. Форми передстартових станів. Причини, які впливають на стан психічної готовності спортсмена до змагання.

Тема 6. Методи виховання, керівництво виховним процесом, виховна та психологічна робота у нанавчально-тренувальній діяльності.

Вибір методів виховання при вирішенні педагогічних задач. Структура виховного процесу. Загальна характеристика методів виховання.

Педагогічні вимоги у поєднанні з педагогічним контролем. Методичні прийоми виховання. Рівні педагогічної майстерності тренера. Постановка виховних цілей. Комплексний підхід до виховання. План виховної роботи. Самовиховання.

Тема 7. Виховання дисципліни.

Поняття дисципліни. Важковиховуваність. Ділові взаємовідносини між тренером та спортсменом. Порушення дисциплінарних норм.

Змістовий модуль 3. Особливості педагогічної діяльності психологічний клімат та міжособистісні взаємини в сфері фізичної культури і спорту.

Тема 8. Спортивний колектив, його особливості і умови формування. Сумісність членів спортивної команди.

Виховання в колективі. Місце спортивного колективу в інших соціальних колективах. Колектив як засіб виховання, його ознаки і етапи розвитку. Формування колективу. Громадська думка як основний засіб формування колективних відносин. Поняття психологічного клімату у спортивній діяльності. Проблема психологічної сумісності в спортивній команді. Роль тренера у створенні соціально-психологічного клімату та ефективної діяльності спортивної команди. Виникнення і формування міжособистісних відносин у спортивному колективі.

Тема 9. Педагогічна майстерність та психологія особистості і колективу в спорті.

Авторитет спортивного педагога. Особливості професії тренера. Функції тренера. Вимоги до особистості тренера. Поняття про педагогічні можливості. Конструктивні здібності тренера. Організаторські здібності. Комунікативні здібності. Гностичні здібності. Педагогічна творчість тренера. Інновації в тренерській роботі. Мотивація особистості в спорті. Особливості особистості спортсмена. Поняття про колектив та групи. Групова взаємодія в спортивній команді. Проблема психологічної сумісності в спортивній команді. Формування колективу та виховання у ньому під час занять фізичною культурою.

Тема 10. Педагогічне спілкування та міжособистісні взаємини в спорті.

Поняття педагогічного спілкування. Функції і структура педагогічного спілкування. Стили спілкування. Культура спілкування. Культура мовлення. Особиста педагогічна техніка тренера. Періоди спілкування з колективом. Соціально-психологічні особливості спортивної групи. Лідерство в спортивній групі. Успішність спортивної діяльності і спілкування.

**4. Структура залікового кредиту з дисципліни «Педагогіка та психологія спорту»
(Денна форма навчання)**

Тематика	Кількість годин					
	Лекції	Практичні заняття	СРС	ІРС	Тренінг, КПЗ	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи педагогіки і психології спорту, та організація психолого-педагогічної підготовки						
Тема 1. Виникнення, предмет, завдання та сутність педагогіки та психології спорту.	1	2	9		2	Складання структурних схем Дискусійне обговорення Тестові завдання
Тема 2. Психолого-педагогічна підготовка у спорті.	1	2	9			
Тема 3. Психологічна характеристика видів спорту.	1	2	9			
Змістовий модуль 2. Процес виховання та психологічні особливості формування рухових навичок в умовах занять спортом і фізичною культурою						
Тема 4. Цілі, завдання та особливості процесу виховання за умов формування рухових навичок на заняттях фізичною культурою і спортом.	1	2	9		2	Реферативні повідомлення Дискусійне обговорення Тестові завдання
Тема 5. Особливості виховного процесу та роль психологічної підготовки у формуванні передстартового стану спортсмена.	2	4	10	1		
Тема 6. Методи виховання, керівництво виховним процесом, виховна та психологічна робота у на навчально-тренувальній діяльності.	2	4	10	1		
Тема 7. Виховання дисципліни	2	4	10			
Змістовий модуль 3. Особливості педагогічної діяльності психологічний клімат та міжособистісні взаємини в сфері фізичної культури і спорту.						
Тема 8. Спортивний колектив, його особливості і умови формування. Сумісність членів спортивної команди.	2	4	10		2	Дискусійне обговорення Реферативні повідомлення Тестові завдання
Тема 9. Педагогічна майстерність та психологія особистості і колективу в спорті.	2	2	9	1		
Тема 10. Педагогічне спілкування та міжособистісні взаємини в спорті.	2	4	10			
Разом	16	30	95	3		

(Заочна форма навчання)

Перелік тем	Кількість годин		
	Лекції	Практичні заняття	СРС
Тема 1. Виникнення, предмет, завдання та сутність педагогіки та психології спорту.	-	-	
Тема 2. Психолого-педагогічна підготовка у спорті.	0,5	0,5	15
Тема 3. Психологічна характеристика видів спорту.	0,5	0,5	15
Тема 4. Цілі, завдання та особливості процесу виховання за умов формування рухових навичок на заняттях фізичною культурою і спортом.	1	0,5	15
Тема 5. Особливості виховного процесу та роль психологічної підготовки у формуванні передстартового стану спортсмена.	1	0,5	16
Тема 6. Методи виховання, керівництво виховним процесом, виховна та психологічна робота у нанавчально-тренувальній діяльності.	1	0,5	16
Тема 7. Виховання дисципліни	1	0,5	16
Тема 8. Спортивний колектив, його особливості і умови формування. Сумісність членів спортивної команди.	1	0,5	15
Тема 9. Педагогічна майстерність та психологія особистості і колективу в спорті.	1	0,5	15
Тема 10. Педагогічне спілкування та міжособистісні взаємини в спорті.	1		15
Разом	8	4	138

5. Тематика практичних занять

Денна форма

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи педагогіки і психології спорту, та організація психолого-педагогічної підготовки

Практичне заняття 1.

Тема: Виникнення, предмет, завдання та сутність педагогіки та психології спорту.

Мета: Ознайомити студентів із історією виникнення, предметом та завданнями психології та педагогіки спорту.

Питання для обговорення:

1. Скласти структурну схему за даною темою.
2. Дискусія: «Чому предметом психології та педагогіки спорту є вивчення спортивної діяльності, а не особистості спортсмена?».
3. Охарактеризувати основні періоди розвитку в психології спорту.
4. Підготувати «галерею портретів» – інформацію про відомих вітчизняних та зарубіжних спеціалістів з психології та педагогіки спорту та їх внесок у її розвиток.

Практичне заняття 2.

Тема: Психолого-педагогічна підготовка у спорті.

Мета: Розширити і збагатити світобачення студентів шляхом вивчення провідних положень психолого-педагогічної підготовки у спорті.

Питання для обговорення:

1. Побудувати структурну схему психолого-педагогічної підготовки у спорті.
2. Вказати місце психологічної та педагогічної підготовки в спорті.
3. Пояснити, які фактори змагань негативно впливають на стан та досягнення спортсменів.
4. Скласти план психологічної та педагогічної підготовки спортсмена.

Практичне заняття 3.

Тема: Психологічна характеристика видів спорту.

Мета: Ознайомити студентів із основними методами психологічної характеристики видів спорту.

Питання для обговорення:

1. Загальна характеристика окремих видів спорту
2. Проблема психологічної характеристики виду спорту
3. Мотиваційна специфіка видів спорту
4. Цільова специфіка видів спорту
5. Умови спорту і їх психологічне значення
6. Психоспортограма.

Змістовий модуль 2. Процес виховання та психологічні особливості формування рухових навичок в умовах занять спортом і фізичною культурою.

Практичне заняття 4.

Тема: Цілі, завдання та особливості процесу виховання за умов формування рухових навичок на заняттях фізичною культурою і спортом.

Мета: Ознайомити студентів із основними цілями, завданнями та особливостями виховного процесу в умовах формування рухових навичок.

Питання для обговорення:

1. Необхідність виховання на заняттях фізичною культурою і спортом.
2. Основні цілі виховання.
3. Розумове виховання і його значення для успіху в спорті.
4. Зв'язок спортивної підготовки з моральним вихованням.
5. Поняття спортивної етики.
6. Трудове та естетичне виховання.
7. Загальні поняття про психологічну структуру рухових навичок і умінь
8. Свідомі та автоматизовані компоненти рухових навичок
9. Динамічні стереотипи рухових навичок.
10. Перенесення, інтерференція і деавтоматизація рухових навичок
11. Психологічна характеристика процесу формування рухових навичок
12. Стадії формування рухових навичок
13. Особливості формування рухових навичок в учнів
14. Реакції та їх значення в спорті.

Практичне заняття 5.

Тема: Особливості виховного процесу та роль психологічної підготовки у формуванні передстартового стану спортсмена.

Мета: Ознайомити студентів із особливостями виховного процесу та

організацією і етапами психологічної підготовки при формуванні передстартового стану спортсмена.

Питання для обговорення:

1. Принципи виховання.
2. Засоби виховання.
3. Поняття психологічної підготовки до змагань.
4. Форми передстартових станів.
5. Причини, які впливають на стан психічної готовності спортсмена до змагання.

Практичне заняття 6.

Тема: Методи виховання, керівництво виховним процесом, виховна та психологічна робота у навчально-тренувальній діяльності.

Мета: Ознайомити студентів із методами виховання, керівництвом виховання, виховною та психологічною роботою у навчально-тренувальній діяльності.

Питання для обговорення:

1. Вибір методів виховання при вирішенні педагогічних задач.
2. Структура виховного процесу.
3. Загальна характеристика методів виховання.
4. Психологічні вимоги у поєднанні з педагогічним контролем.
5. Методичні прийоми виховання у навчально-тренувальній діяльності.
6. Психологічні особливості навчання та тренування.

Практичне заняття 7.

Тема: Виховання дисципліни.

Мета: Ознайомити студентів із поняттями дисципліни в спорті, важковиховуваності як процесу та взаємодій між тренером та спортсменом

Питання для обговорення:

1. Поняття дисципліни.
2. Важковиховуваність.
3. Ділові взаємовідносини між тренером та спортсменом.
4. Порушення дисциплінарних норм.

Змістовий модуль 3. Особливості педагогічної діяльності психологічний клімат та міжособистісні взаємини в сфері фізичної культури і спорту.

Практичне заняття 8.

Тема: Спортивний колектив, його особливості і умови формування. Сумісність членів спортивної команди.

Мета: Ознайомити студентів із особливостями та ознаками спортивного колективу, умовами формування та сумісністю його членів.

Питання для обговорення:

1. Виховання в колективі.
2. Місце спортивного колективу в інших соціальних колективах.
3. Колектив як засіб виховання, його ознаки і етапи розвитку.
4. Формування колективу.

5. Громадська думка як основний засіб формування колективних відносин.

Практичне заняття 9.

Тема: Педагогічна майстерність та психологія особистості і колективу в спорті.

Мета: Ознайомити студентів із психологічними особливостями педагогічної діяльності особистості в спортивному колективі.

Питання для обговорення:

1. Авторитет спортивного педагога та особливості професії тренера.
2. Функції тренера та вимоги до його особистості.
3. Поняття про педагогічні можливості та конструктивні здібності тренера.
4. Організаторські здібності, комунікативні здібності та гностичні здібності.
5. Педагогічна творчість тренера та інновації в тренерській роботі.
6. Дайте визначення таким поняттям: група, колектив, соціально–психологічна атмосфера, соціально–психологічний клімат, лідер, лідерство, роль, психологічна сумісність, конформізм, нонконформізм, соціометрія, рейтинг, референтна група, нереферентна група, згуртованість колективу, груповий тиск, групові оцінки, конфлікт.
7. Методи дослідження групової динаміки, психологічного клімату колективу.
8. Психологічний клімат у спортивній команді.
9. Вирішення проблеми психологічної сумісності спортсменів у колективі.
10. Формування колективу та виховання у ньому школярів під час занять фізичною культурою.

Практичне заняття 10.

Тема: Педагогічне спілкування та міжособистісні взаємини в спорті.

Мета: Виробити вміння і сформувати навички сприятливих міжособистісних взаємин в спорті.

Питання для обговорення:

1. Поняття педагогічного спілкування.
2. Функції і структура педагогічного спілкування.
3. Стилі спілкування.
4. Культура спілкування.
5. Культура мовлення.
6. Особиста педагогічна техніка тренера.
7. Періоди спілкування з колективом.
8. Лідери спортивних команд.
9. Типи лідерів у спортивних командах.
10. Робота з лідером спортивної групи залежно від певних ситуацій його впливу на змагальну діяльність.
11. Характерні риси спілкування в спорті.
12. Способи навмисного керування груповим поведінням.

Практичне заняття 1.

Тема 1: Психолого-педагогічна підготовка у спорті.

Мета: Розширити і збагатити світобачення студентів шляхом вивчення провідних положень психолого-педагогічної підготовки у спорті.

Питання для обговорення:

1. Побудувати структурну схему психолого-педагогічної підготовки у спорті.
2. Вказати місце психологічної та педагогічної підготовки в спорті.
3. Пояснити, які фактори змагань негативно впливають на стан та досягнення спортсменів.
4. Скласти план психологічної та педагогічної підготовки спортсмена.

Тема 2: Психологічна характеристика видів спорту.

Мета: Ознайомити студентів із основними методами психологічної характеристики видів спорту.

Питання для обговорення:

1. Загальна характеристика окремих видів спорту
2. Проблема психологічної характеристики виду спорту
3. Мотиваційна специфіка видів спорту
4. Цільова специфіка видів спорту
5. Умови спорту і їх психологічне значення
6. Психоспортограма.

Тема 3: Цілі, завдання та особливості процесу виховання за умов формування рухових навичок на заняттях фізичною культурою і спортом.

Мета: Ознайомити студентів із основними цілями, завданнями та особливостями виховного процесу в умовах формування рухових навичок.

Питання для обговорення:

1. Необхідність виховання на заняттях фізичною культурою і спортом.
2. Основні цілі виховання.
3. Розумове виховання і його значення для успіху в спорті.
4. Зв'язок спортивної підготовки з моральним вихованням.
5. Поняття спортивної етики.
6. Трудове та естетичне виховання.
7. Загальні поняття про психологічну структуру рухових навичок і умінь
8. Свідомі та автоматизовані компоненти рухових навичок
9. Динамічні стереотипи рухових навичок.
10. Перенесення, інтерференція і деавтоматизація рухових навичок
11. Психологічна характеристика процесу формування рухових навичок
12. Стадії формування рухових навичок
13. Особливості формування рухових навичок в учнів
14. Реакції та їх значення в спорті.

Тема 4: Особливості виховного процесу та роль психологічної підготовки у формуванні передстартового стану спортсмена.

Мета: Ознайомити студентів із особливостями виховного процесу та організацією і етапами психологічної підготовки при формуванні передстартового стану спортсмена.

Питання для обговорення:

1. Принципи виховання.
2. Засоби виховання.
3. Поняття психологічної підготовки до змагань.
4. Форми передстартових станів.
5. Причини, які впливають на стан психічної готовності спортсмена до змагання.

Практичне заняття 2.

Тема 1: Методи виховання, керівництво виховним процесом, виховна та психологічна робота у навчально-тренувальній діяльності.

Мета: Ознайомити студентів із методами виховання, керівництвом виховання, виховною та психологічною роботою у навчально-тренувальній діяльності.

Питання для обговорення:

1. Вибір методів виховання при вирішенні педагогічних задач.
2. Структура виховного процесу.
3. Загальна характеристика методів виховання.
4. Психологічні вимоги у поєднанні з педагогічним контролем.
5. Методичні прийоми виховання у навчально-тренувальній діяльності.
6. Психологічні особливості навчання та тренування.

Тема 2: Виховання дисципліни.

Мета: Ознайомити студентів із поняттями дисципліни в спорті, важковиховуваності як процесу та взаємодій між тренером та спортсменом

Питання для обговорення:

1. Поняття дисципліни.
2. Важковиховуваність.
3. Ділові взаємовідносини між тренером та спортсменом.
4. Порушення дисциплінарних норм.

Тема 3: Спортивний колектив, його особливості і умови формування. Сумісність членів спортивної команди.

Мета: Ознайомити студентів із особливостями та ознаками спортивного колективу, умовами формування та сумісністю його членів.

Питання для обговорення:

1. Виховання в колективі.
2. Місце спортивного колективу в інших соціальних колективах.
3. Колектив як засіб виховання, його ознаки і етапи розвитку.
4. Формування колективу.
5. Громадська думка як основний засіб формування колективних відносин.

Тема 4: Педагогічна майстерність та психологія особистості і колективу

в спорті.

Мета: Ознайомити студентів із психологічними особливостями педагогічної діяльності особистості в спортивному колективі.

Питання для обговорення:

1. Авторитет спортивного педагога та особливості професії тренера.
2. Функції тренера та вимоги до його особистості.
3. Поняття про педагогічні можливості та конструктивні здібності тренера.
4. Організаторські здібності, комунікативні здібності та гностичні здібності.
5. Педагогічна творчість тренера та інновації в тренерській роботі.
6. Дайте визначення таким поняттям: група, колектив, соціально–психологічна атмосфера, соціально–психологічний клімат, лідер, лідерство, роль, психологічна сумісність, конформізм, нонконформізм, соціометрія, рейтинг, референтна група, нереферентна група, згуртованість колективу, груповий тиск, групові оцінки, конфлікт.
7. Методи дослідження групової динаміки, психологічного клімату колективу.
8. Психологічний клімат у спортивній команді.
9. Вирішення проблеми психологічної сумісності спортсменів у колективі.
10. Формування колективу та виховання у ньому школярів під час занять фізичною культурою.

6. Комплексне практичне індивідуальне завдання (КПЗ)

Комплексне практичне індивідуальне завдання з дисципліни «Психологія та педагогіка спорту» виконується самостійно кожним студентом згідно методичних рекомендацій до виконання КПЗ. Завдання охоплює основні теми дисципліни. КПЗ оформляється відповідно до встановлених вимог. При виконанні та оформленні КПЗ студент може використовувати комп'ютерну техніку. КПЗ оцінюється за 100-бальною шкалою. Виконання КПЗ є одним із обов'язкових складових модулів залікового кредиту з навчальної дисципліни.

Робота з термінологічними поняттями. Виготовлення індивідуальних проєктів.

Аналіз періодичних видань з проблематики психології та педагогіки спорту

7. Тренінг з дисципліни «Психологія та педагогіка спорту».

Тематика: Психологічна характеристики спортсмена.

Завдання:

1. Відповідно до «Програми для складання психологічної характеристики спортсмена» сформувати групу психодіагностичних методів дослідження особистості спортсмена.
2. За допомогою сформованої групи методів провести психодіагностичне дослідження.
3. Представити психологічну характеристики спортсмена.
4. Запропонувати рекомендації.

Програма для складання психологічної характеристики спортсмена

1. Прояв властивостей нервової системи : сили, рухливості, урівноваженості, лабільності (за даними апаратурного дослідження) і властивостей темпераменту (екстраверсії/інтроверсії, тривожності (нейротизму), лабільності/ригідності, сенситивності, активності).

2. Мотиваційна сфера особистості: потреби, інтереси, цінності, мотиви занять спортом і вибору цього виду спорту, рівень домагань, рівні мотивації досягнення успіху та уникнення невдачі, відношення до навчання або професійної діяльності.

3. Морально-вольова сфера особистості: почуття колективізму, дисциплінованість, ініціативність; прояви вольових якостей (сміливості, рішучості, витримки, терплячості, завзятості і наполегливості); психологічна стійкість.

4. Емоційна сфера особистості: переважаючі емоції, емоційна збудливість і реактивність, види передстартового збудження, емоційна реакція на монотонну роботу і на успіх і невдачу.

5. Психічні процеси: властивості уваги (концентрація, перемикання, розподіл), властивості сприйняття (точність, об'єм та ін.), пам'ять (зорова, рухова, словесно-логічна), особливості мислення (наочно-дієве, словесно-логічне, практичне, теоретичне/творче).

6. Психомоторна сфера особистості: прояви швидкісних, силових параметрів, витривалості і її компонентів, м'язової сили, різних проявів координованості (спритності, верткості, влучності, точності відтворення і диференціювання просторових, силових і тимчасових параметрів рухів).

7. Соціально-психологічні особливості особистості: прагнення до лідерства, наявність лідерських якостей, стосунки з товаришами по команді, конфліктність і агресивність.

8. Самостійна робота

№ п/п	Пропонована тематика
1.	Сутність педагогіки спорту
2.	Предмет і завдання педагогіки спорту
3.	Цілі і завдання виховання на заняттях фізичною культурою і спортом
4.	Особливості виховного процесу
5.	Методи виховання
6.	Керівництво виховним процесом і виховна робота на навчально- тренувальних заняттях
7.	Виховання дисципліни
8.	Спортивний колектив, його
9.	Сутність педагогіки спорту
10.	Виникнення, предмет та завдання психології спорту
11.	Психологія спорту – спеціальна галузь психологічної науки.
12.	Історія становлення психології спорту як наукової дисципліни.
13.	Історія розвитку вітчизняної спортивної психології.
14.	Психологічна підготовка у спорті

15.	Психологічна підготовка спортсмена. Минуле і сьогодні.
16.	Психологічне підготування спортсмена.
17.	Система психологічної підготовки до змагань. Глядачі, їх вплив на спортивну діяльність.

9. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- стандартизовані тести;
- поточне опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- реферати, есе;
- оцінювання результатів КППЗ;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- ректорська контрольна робота;
- екзамен;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

10. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Психологія та педагогіка спорту» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Для екзамену

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Заліковий модуль 4 (екзамен)
20%	20%	20%	40%
1. Усне опитування під час занять (5 тем по 10 балів = 50 балів). 2. Письмова робота 50 балів	1. Усне опитування під час занять (5 тем по 10 балів = 50 балів). 2. Письмова робота 50 балів	1. Написання КППЗ, яке включає: виконання психодіагностичних методик, аналіз та інтерпретація емпіричних даних, оформлення роботи згідно вимог = 60 балів 2. Захист КППЗ = 30 балів 3. Оцінка за тренінг = 10 балів	1. Відповідь на 2 запитання, кожне з яких 40 балів. У підсумку 80 балів. 2. Розв'язання 10 тестів по 2 бали = 20 балів

Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№ п/п	Найменування	Номер теми
1	Мультимедійний проектор	1-10
2	Проекційний екран	1-10
3	Комунікаційне програмне забезпечення (Google Chrome, Firefox)	1-10
4	Наявність доступу до мережі Інтернет	1-10
5	Персональні комп'ютери, ноутбук.	1-10
6	Комунікаційне програмне забезпечення (Zoom) для проведення занять у режимі он-лайн (за необхідності)	1-10
7	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності)	1-10
8	Програмне забезпечення: ОС Windows	1-10
9	Інструменти Microsoft Office (Word; Excel; Power Point і т. і.)	1-10

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Бех І. Д. Виховання особистості : підручник для студентів вищих навчальних закладів / І. Д. Бех. Київ. Либідь, 2018. 848 с.
2. Воронова В. І. Психологія спорту. Навч. посіб. Київ. Олімпійська література, 2017. 298 с.
3. Глазирін, І. Д. Педагогіка спортивної діяльності: курс лекцій та лабораторний практикум / І. Д. Глазирін, В. М. Глазиріна; МОНМСУ, Черкаський НУ ім. Богдана Хмельницького. Черкаси. ЧНУ ім. Богдана Хмельницького. 2013. 132 с.
4. Іванко ВО, Кириченко ВМ. Алгоритм побудови занять функціонального тренування для осіб з різним рівнем фізичної підготовленості. За ред. Дмитренко С.М., Дяченко А.А. *«Перспективи, проблеми та наявні здобутки розвитку фізичної культури і спорту в Україні» II Всеукраїнська інтернет-конференція “COLOR OF SCIENCE”*; 30 січня 2019; Вінниця. ВДПУ ім. М. Коцюбинського; 2019. 50-54 с.
5. Кошева Л.В. Нейромережове прогнозування контрольних показників тренувального процесу. *Нейромережеві технології та їх застосування НМТіЗ. 2018: збірник наукових праць міжнародної наукової конференції «Нейромережеві технології та їх застосування НМТіЗ-2018»* / за заг. ред. С.В.Ковалевського. Краматорськ. ДДМА, 2018. С 59-62.
6. Кошева Л.В. Формування компетенцій і особистісних цінностей майбутнього тренера з фітнесу. *Сучасна освіта – доступність, якість, визнання: збірник наукових праць міжнародної науково-методичної конференції, 14–15 листопада 2019 року, м. Краматорськ* / під заг. ред. д-ра техн. наук., проф. С. В. Ковалевського. Краматорськ. ДДМА, 2019. С 85-88
7. Кошева, Л. В. Педагогіка : курс лекцій для студентів спеціальності

017 – Фізична культура і спорт. Краматорськ. ДДМА, 2021. 196 с.

8. Кошура А.В. Теорія і методика спортивних тренувань. Навч. посіб. Чернівці Чернівець. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича. 2021. 120 с.

9. Кутек Т. Б., Вовченко І. І. Основи теорії і методики спортивної підготовки: навчальний посібник. Житомир: ЖДУ імені Івана Франка, 2022. 108 с.

10. Лук'янченко, М. І. Педагогіка здоров'я: теорія і практика. Монографія. Дрогобич. Ред.-вид. відділ Дрогобицького ДПУ ім. І. Франка, 2012. 348 с.

11. Мисак Я. І. Соціально-психологічні чинники мотивації досягнення успіху спортсменів : кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістр за спеціальністю „053 – психологія. Тернопіль: ТНТУ. 2022. 65 с.

12. Міщенко В.С. Індивідуальні особливості психофізіологічного стану спортсменів за умови тренувальних навантажень [автореф.]. Київ. 2018. 20 с.

13. Пащенко М.І. Педагогіка: навчальний посібник для студентів ЗВО. Київ Центр учбової літератури, 2014. 228 с.

14. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. / З. Н. Курлянд, Р. І. Хмельюк, А. В. Семенова та ін.; За ред. З. Н. Курлянд. - 3-тє вид., перероб. і доп. Київ. Знання, 2015. 495 с.

15. Петровська Т. В. Майстерність спортивного педагога. Київ. Олімп. л-ра, 2015. 184 с.

16. Петровська Т.В. Педагогіка: Дидактичні матеріали: навч. посіб. Київ. Нац. ун-т фіз. виховання і спорту України, вид-во “Олімп. л-ра”, 2016. 180 с.

17. Толкунова ІВ, Гринь ОР, Смоляр П, Голець ОВ. Психологія здоров'я людини. Навч. посіб за ред. І.В. Толкунової. Київ. ТАЛКОМ. 2019. 183с.

18. Шафранський В. В. Місце та значення адаптивного спорту у підготовці висококваліфікованих спортсменів-інвалідів *Матеріали регіонального науково-методичного семінару «Олімпійський рух на теренах Західної України – минуле та сьогодні»*; за заг. ред. Огністого А. В. Тернопіль. В-во СМТ «ТАЙП», 2015. С. 136-139.

19. Шафранський В.В. Інтерактивні технології навчання як інновації в навчально-виховному процесі. *Матеріали Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції «Маркетингові технології підприємств в сучасному науково-технічному середовищі»*. Тернопіль, ТНТУ, 2021. С. 46-47.

20. Шафранський В.В. Предиктори розвитку творчих спроможностей майбутніх фахівців. *Вісник ХНПУ імені Г.С. Сковороди. Психологія*. Харків. 2021. Вип. 64. С. 147-157.

21. Шафранський В.В. Предиктори розвитку творчих спроможностей майбутніх фахівців. *Вісник ХНПУ імені Г.С. Сковороди. Психологія*. Харків. 2021. Вип. 64. С. 147-157

22. Шафранський В.В., Колісник М.І. Тренінг розвитку невербальної креативності. *Вісник ХНПУ імені Г.С. Сковороди. Психологія*. Харків. 2022. Вип. 66. С. 376-388.

23. Якимчук І. П. Саморегуляція як чинник формування емоційної стійкості у майбутніх педагогів. *Вісник Національного університету оборони України. Збірник наук. праць*. Київ. НУОУ, 2021. Вип. 5(63). С. 141–147.

24. Fedorchuk S, Lysenko E, Shynkaruk O. Constructive and non-constructive coping strategies and psychophysiological properties of elite athletes. *European*

Psychiatry. Elsevier; 2019; 56: 306.

25. Korobeynikov G, Korobeynikova L, Potop V, Nikonorov D, Semenenko V, Dakal N, Mischuk D. Heart rate variability system in elite athletes with different levels of stress resistance. *Journal of Physical Education and Sport*. 2018; 18(2):550-554. doi:10.7752/jpes.2018.02079.

26. Kozina Z, Prusik K, Görner K, Sobko I, Repko O, Bazilyuk T, Kostiukevych V, Goncharenko V, Galan Y, Goncharenko O, Korol S. Comparative characteristics of psychophysiological indicators in the representatives of cyclic and game sports. *Journal of Physical Education and Sport*. 2017; 17(2):648-655. doi:10.7752/jpes.2017.02097.

27. M. Iskakova, A. Junissova, S. Kaldygozova, V. Shafranskyi, and M. Shakenova, «Psychology of personality consciousness in the context of information and communication technologies and education system reform: Experience of EU countries», *Amazonia Investiga*, vol. 12, no. 66, pp. 355-364, Jul. 2023.

28. Fedorchuk S, Lysenko O. Influence of psychoemotional stress on the efficiency of the sensory-motor activity of high-qualified athletes. *European Psychiatry, Elsevier*. 2018; 48: 682.

Інтернет-ресурси

29. Кафедра педагогічної та вікової психології. URL: <http://www.pu.if.ua/depart/PedagogicalPsychology/ua/4228/>

30. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

31. Наукова бібліотека національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова. URL: <http://hklіb.npu.edu.ua/>

32. Портал професійних психологів України «У психолога». URL: <http://upsihologa.com.ua/>

33. Актуальні питання сучасної психології. URL: <http://library.sspu.sumy.ua/wpcontent/uploads/2018/04/>

34. Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України. URL: <http://psychology-naesua.institute/>

35. Українська бібліотека. URL: <http://ualib.com.ua/>